

واحد کار چهارم

**روش‌های مناسب جلب مشارکت
افراد خانواده و هنرجویان برای حفظ
بهداشت خانه، هنرستان و محیط زیست**

- هدف‌های رفتاری: انتظار می‌رود هنرجو پس از گذراندن این واحد کار بتواند به هدف‌های زیر دست یابد:
۱. نظر افراد خانواده و همکلاسان خود را به رفتارهای مخالف و موافق بهداشت و حفاظت محیط جلب کند.
  ۲. از مشاهدات خود گزارش تهیه کند.
  ۳. برای حل مشکلات برنامه عملی ارائه دهد.
  ۴. مشکلات بهداشتی و زیست‌محیطی را با مشارکت اعضای خانواده حل کند یا آن‌ها را تخفیف دهد.

پیش آزمون واحد کارپهاره

در جای مناسب علامت بزنید:

☐ صحیح	☐ غلط	۱- انسان موجودی اجتماعی و وابسته به سایر هم‌نوعان خویش است.
☐ صحیح	☐ غلط	۲- شکل‌گیری صحیح و انتظام خانواده از عوامل مهم ایجاد جامعه جهانی با معیارهای انسانی است.
☐ صحیح	☐ غلط	۳- آموزش دوران کودکی سرعت و ثبات کمتری دارد.
☐ صحیح	☐ غلط	۴- رعایت حقوق و حفظ احترام افرادی که با شما زندگی می‌کنند، بهداشت روانی و سلامت روحی آنان را حفظ کرده و محیطی صمیمانه برای آموزش و همدلی فراهم می‌کند.

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی و وابسته به سایر هم‌نوعان خویش است. شاید انسان غارنشین می‌توانست به‌تنهایی مسایل زندگی محدود خود را حل کند. اما با پیشرفت تمدن و شهرنشینی و پیچیده‌شدن روابط و مسایل متعدد، وابستگی و نیاز انسان‌ها به یکدیگر بیشتر و بیشتر شد و نیاز به همکاری و تقسیم کار در سطح خانوادگی، ملی و جهانی به شکل نیازی جدید مطرح شد.

انسان از بدو تولد وارد زندگی اجتماعی می‌شود. اولین اجتماعی که به آن پا می‌نهد، جامعه کوچک خانواده است. در حقیقت این جامعه کوچک یکی از سنگ‌های بنای جامعه بزرگ انسانی است. شکل‌گیری صحیح و انتظام این واحدهای کوچک، از عوامل مهم ایجاد جامعه جهانی با معیارهای انسانی است. در زندگی پر مشغله و پرمسأله امروز، نمی‌توان انتظار داشت که پدر به‌تنهایی چرخ اقتصاد را بچرخاند یا مادر به‌تنهایی سامان بخش زندگی باشد. تمام افرادی که در جامعه کوچک خانواده با هم زندگی می‌کنند، مسؤول همه امور، اعم از مسایل اقتصادی، رفاهی، فرهنگی و اجتماعی خانواده هستند. بدیهی است که این مسؤولیت براساس آگاهی، تجربه و توان افراد خانواده تقسیم می‌شود. مسأله مهم نحوه مدیریت و جلب مشارکت افراد خانواده، خصوصاً کودکان است.

نیاز به احترام، محبت و صمیمیت دارند. با برآورده شدن این نیازها مطمئن باشید هر انسانی اعم از خردسال تا سالمند آماده همکاری در همه امور خانه خواهد شد.

۴- باید قبول داشته باشیم که حیات و همه پدیده‌های آن در هر جا که باشند قابل احترام و توجه‌اند. فکر نکنید فقط آنچه مال ما و مربوط به ما باشد محترم است. خدای مهربان، جهان و همه پدیده‌های آن را برای استفاده انسان آفریده است، بنابراین، همه ما نه‌تنها نسبت به خانه و خانواده خود بلکه در مقابل همه پدیده‌ها و منابع طبیعت مسؤولیم. پذیرش این مسؤولیت و عمل به آن توسط بزرگترهای خانواده، در کودکان نیز احساس مسؤولیت ایجاد می‌کند.

۵- یادتان باشد انسان مسؤولیت‌شناس و وظیفه‌شناس همیشه نیاز به فراگیری دارد. باید همیشه درباره اخبار و آگاهی‌های جدید در همه امور خصوصاً در زمینه بهداشت و سلامت، حساس باشیم. این آگاهی‌ها را می‌توانید از طریق رسانه‌های جمعی مثل رادیو، تلویزیون و مطبوعات مختلف کسب کنید.

۱-۴- راه‌های جلب مشارکت افراد خانواده برای حفظ و تأمین بهداشت محیط خانه و محیط زیست

۱- به یاد داشته باشید، انسان در هر جا و در هر سنی قابلیت آموزش و یادگیری دارد. اما آموزش دوران کودکی سرعت و ثبات بیشتری دارد، در واقع مانند کندن طرحی بر لوحی سنگی است. آموزش مشارکت و مسؤولیت بهتر است از سال‌های اولیه زندگی شروع شود.

۲- کودکان آینه تمام‌نمای خانواده خود هستند. شخصیت انسان در دوران کودکی و در خانه شکل می‌گیرد. کودکان همه چیز را به تقلید از بزرگترها می‌آموزند. بنابراین اگر پدر و مادر و افراد بزرگتر خانواده در انجام امور خصوصاً حفظ نظم و بهداشت خانه عملاً با یکدیگر مشارکت داشته باشند، کودکان خود به خود این رفتار را می‌آموزند.

۳- رعایت حقوق و حفظ احترام افرادی که با شما زندگی می‌کنند، بهداشت روانی و سلامت روحی آنان را حفظ کرده، محیطی صمیمانه برای آموزش و همدلی فراهم می‌کند. همه انسان‌ها

۶- آموخته‌هایتان را به شکل مناسب و برحسب سن مخاطبان برای آن‌ها بیان کنید. مثلاً برای جلب نظر کودکان به مسایل بهداشت خانواده و محیط زیست، مطالب را به شکل داستان، خاطره و چیستان برای آن‌ها بیان و یا از فیلم‌های مناسب استفاده کنید.

۷- مصرف صحیح، پرهیز از اسراف، خودداری از خریدهای بیهوده و تفتنی، خودداری از دورریختن مواد غذایی، رفتار صحیح با کفش و لباس و وسایل شخصی و هزاران مورد دیگر از رفتارهایی است که می‌توانید عملاً به اطرافیان آموزش دهید.

فعالیت عملی ۱

یادداشت‌برداری

برای تشویق افراد خانواده و یاسایر هم‌نوعان به حفظ خانه و محیط زیست، روش‌هایی گوناگون هست. البته همانطور که قبلاً هم گفته شده روش‌ها باید متناسب با سن و میزان آگاهی‌های مخاطب باشد و جنبه تهدیدآمیز و برخورنده نداشته باشد. یکی از روش‌ها، روش یادداشت‌برداری است.

۱- با توافق افراد خانواده، مدت زمانی، مثلاً یک هفته را تعیین کنید. برای شروع کار شنبه بهترین روز است. حسن این روش آن است که همه افراد خانواده در آن مشارکت دارند و همه با دقت در رفتار و کردارهای خود و دیگران عملاً به اشتباهات رفتاری خود و سایر افراد خانواده پی می‌برند. حسن دیگر این روش نظارت همگانی است. کودکان و نوجوانان هم مجاز به یادآوری رفتارهای غیربهداشتی و مخالف محیط زیست بزرگترها خواهند بود.

۲- برای هر یک از افراد خانواده دفترچه یادداشت کوچک تهیه کنید:

یک ستون برای رفتارهای درست و یک ستون برای رفتارهای نادرست به شکل زیر، در آن رسم کنید،

۳- به رفتارهای خود و دیگر افراد خانواده دقت کنید. رفتارها را یادداشت کنید و در ستون درست یا

نادرست * بنویسید.

رفتارها	درست	نادرست
۱- مسواک زدن در حالی که شیر آب باز بود	*	
۲- استفاده از اتوبوس برای رفتن به مدرسه	*	
۳- کشیدن غذا به اندازه کافی و تمام کردن بشقاب	*	
۴- روشن گذاشتن تلویزیون هنگام درس خواندن		*
۵- ریختن زباله در جوی آب		*
۶-		
۷-		
۸-		

۴- از شنبه تا پنجشنبه به یادداشت‌برداری ادامه دهید،

۵- روز جمعه در یک زمان مناسب که همه حضور دارند یادداشت‌ها را بخوانید،

۶- با حفظ آرامش درباره رفتارها بحث کنید،

۷- از بحث نتیجه‌گیری کنید،

۸- فهرستی از کارهایی که نباید کرد

تهیه کنید و زیر شیشه میز، کنار جاکتابی، روی یخچال یا هر جای مناسب دیگر نصب کنید.

۹- مهم‌تر از همه چیز، عمل کنید و

دیگران را نیز تشویق به عمل کنید.

چکیده

رفتارهای درست هر یک از اعضای خانواده به‌ویژه پدر و مادر می‌تواند مشارکت اعضای دیگر خانواده را برای حفظ و بهبود سطح سلامت و بهداشت محیط زیست جلب کند.

آزمون پایانی نظری واحد کار چهارم

- ۱- برای جلب مشارکت افراد خانواده چه باید کرد؟
  - الف - دعوا و توسل به زور
  - ب - تنبیه
  - ج - احترام و صمیمیت
  - د - شرمندگی کردن و مچ‌گیری
- ۲- بهترین راه برای وادار کردن دیگران به انجام کارهای درست کدام است؟
  - الف - هر روز برای آن‌ها سخنرانی کنیم
  - ب - آن‌ها را برای اشتباهاتشان سرزنش کنیم
  - ج - خودمان رفتار درستی داشته باشیم
  - د - هیچ کدام
- ۳- کدام گزینه صحیح نیست؟
  - الف - برای داشتن محیطی بهداشتی ما فقط مسؤول بهداشت خانه خودمان هستیم و حفظ نظافت در بیرون از خانه به ما مربوط نیست.
  - ب - آموزش در دوران کودکی سرعت و ثبات بیشتری دارد.
  - ج - کودکان همه چیز را به تقلید از بزرگترها می‌آموزند.
  - د - رعایت حقوق و حفظ احترام افراد، موجب ایجاد صمیمیت و آمادگی، برای پذیرش همکاری می‌شود.

پاسخ‌نامه‌های پیش‌آزمون

واحد کار اول

۱- خیر   ۲- د   ۳- الف   ۴- الف

واحد کار دوم

۱- گزینه «د»   ۲- د   ۳- د   ۴- صحیح

واحد کار سوم

۱- محیط زیست

۲- د

۳- رشد بی‌رویه جمعیت موجب افزایش تقاضا برای غذا و سایر کالاها است.

۴- صحیح

۵- صحیح

واحد کار چهارم

۱- صحیح   ۲- صحیح   ۳- غلط   ۴- صحیح

پاسخ‌نامه‌های آزمون‌های پایانی نظری

واحد کار اول

- ۱- صحیح
- ۲- صحیح
- ۳- پلاستیک، شیشه، کاغذ، فلز و پارچه، همه را می‌توان بازیافت کرد.
- ۴- الف - صحیح   ب - صحیح   ج - غلط   د - صحیح
- ۵- مالاریا - شپش - طاعون
- ۶- گزینه «د»
- ۷- موش - حشرات
- ۸- موجودات زنده
- ۹- تماسی - تنفسی
- ۱۰- غیرمستقیم - غیرقابل درمان

واحد کار دوم

- ۱- محل ساختمان، نور مناسب، فضای کافی، ایمنی ساختمان، سرویس‌های بهداشتی آشپزخانه و ...
- ۲- گزینه «د»
- ۳- زیرا نور طبیعی به علت داشتن اشعه فرابنفش خاصیت میکروب‌کشی دارد.
- ۴- گزینه «ب»
- ۵- گزینه «ج»
- ۶- گزینه «د»
- ۷- CO یا کربن مونوکسید
- ۸- نم‌دار - دستمال
- ۹- پاکیزگی
- ۱۰- آب‌های زیرزمینی

واحد کار سوم

- ۱- الف - سلامت
- ب - تهدیدکننده
- ج - تخریب و آلودگی

- ۲- سه چهارم $97/5$ درصد
- ۳- گزینه «د»
- ۴- کربن دی اکسید - اکسیژن
- ۵- گزینه «د»
- ۶- توسعه - پیشرفت
- ۷- انرژی خورشیدی - انرژی باد - انرژی آب
- ۸- تجدیدناپذیر
- ۹- گزینه «د»
- ۱۰- قطع جنگل‌ها - مصرف سوخت‌های فسیلی - اسپری‌ها و رنگ‌ها - سوزاندن زباله‌ها
- ۱۱- باران اسیدی
- ۱۲- گزینه «د»
- ۱۳- جمعیت
- ۱۴- آلودگی صوتی
- ۱۵- الف - غلط   ب - غلط   ج - صحیح   د - صحیح

واحد کار چهارم

- ج-۱   ج-۲   الف-۳

منابع پیمانه مهارتی دوم

- ۱- آل یاسین، احمد، زیر آسمان زمین، لنگرود: انتشارات سمرقند، ۱۳۸۳.
- ۲- انجام ۵۰ کار ساده برای حفاظت از کره زمین، ترجمه نصراله صمدی، تهران: انتشارات مترجم، ۱۳۷۴.
- ۳- بوتکین، دانیل و کلر، ادوارد، شناخت محیط زیست، ترجمه عبدالحسین وهابزاده، تهران: موزه طبیعت و حیات وحش ایران، ۱۳۷۸.
- ۴- دانستنی‌های منابع طبیعی، سنبله، شماره ۱۳۱، اردیبهشت ۱۳۸۳.
- ۵- دیویس، جان و کلاریج، گوردون، فواید تالاب‌ها، ترجمه سید امیر ایافت، تهران: انتشارات دایره سبز، چاپ اول، ۱۳۷۹.
- ۶- ذکایی، محمد، گزارش وضعیت محیط زیست ایران، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، ۱۳۸۳.
- ۷- سالنامه آماری ۸۱، تهران: مرکز آمار ایران، ۱۳۸۲.
- ۸- سازمان خواروبار و کشاورزی جهان، کشاورزی در جهان به سوی ۲۰۳۰-۲۰۱۵، ترجمه هومن فتحی، تهران: مرکز پژوهش‌های برنامه‌ریزی، ۱۳۸۲.
- ۹- سوزوکی، دیوید، تو زمینی، من زمینم، ترجمه فروزان ثقه‌الاسلامی، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست ۱۳۸۲.
- ۱۰- شوفتلند، اگیل، منابع آب شیرین، ترجمه محمد دانش، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، ۱۳۸۰.
- ۱۱- کیقبادی، کیخسرو، مجموعه آموزشی برای یاران چند پیشه، تهران: صندوق کودکان ملل متحد، ۱۳۷۶.
- ۱۲- محسنی، اقدس وامینی، فریدون، مجموعه درسی تربیت بهورز، تهران: انتشارات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۷۰.
- ۱۳- میلر، جورج تایلر، زیستن در محیط زیست، ترجمه مجید مخدوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، چاپ پنجم، ۱۳۷۷.
- ۱۴- یاراحمدی، فاطمه، مجموعه دانستنی‌های زیست‌محیطی برای آموزشگران، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، چاپ دوم، ۱۳۸۲.

15- Environmental protection Agency (EPA), Lead in your Home a Parent's Reference Guide, Washington, D.C., 1998

16- World Resources 2000-2001, **people and Ecosystems**, UNDP, UNEP, World Resources Institute, Washington, D.C., 2001.

- 17- Reportation Team, Human Development Report 2004, UNDP, Washington, D.C., 2004.
- 18- UNEP, Tunza, **Acting for a Better World**, Nairobi, UNEP, 2003.
- 19- UNEP, Pachamama, **Our Earth-our Future**, London, Evans, 2000.
- 20- **Taking Action, An Environmental Guide for you and your Community**, Nairobi, UNEP, 1995.
- 21- Loubser c.p. and schulze, s. **Environmental Education**, Pretoria, University of South Africa.
- 22- UNESCO, UNEP, **Environmental Education Series 21 Activities**, UNESCO, Paris, 1994.
- 23- Loubser, Callie, **Environment**, University of South Africa, 1997.
- 24- Brown, Lester R, **Out Growing The earth.**, Earth Policy Institute, 2005.
- 25- Brown, Lester R, ECO Economy. **Earth Policy Institute**, 2001.
- 26- Brown, Lester R, Farmers, **Facing Two New challenges**, W. W. Norton&co, NY 2003.
- 27- Brown, Lester R, Scarcity **Crossing National Boundaries**, W.W. Norton&co, NY 2003.
- 28- Brown, Lester R, **A Planet under Stress**, W.W. Norton&co., NY2003.
- 29- **Good Stuff**, World Watch Institute, 2004.
- 30- Hofwegen Paul Van, **Virtual Water Trade**. World Water Council, 2003.
- 31- Sampat, Payal, Deep Trouble: **The Hidden Threat of Ground Water Pollution**, World Watch Institute, 2000.

- ۱- انجام ۵۰ کار ساده برای حفاظت از کره زمین، ترجمه نصراله صمدی، انتشارات: مترجم، تهران: ۱۳۷۴.
- ۲- سوزوکی، دیوید، توزمینی، من زمینم، ترجمه فروزان نقه‌الاسلامی، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست ۱۳۸۲.
- ۳- یاراحمدی، فاطمه، دانستنی‌های زیست‌محیطی برای همه، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، چاپ اول ۱۳۷۹.
- ۴- یاراحمدی، فاطمه، دانستنی‌های زیست‌محیطی برای زنان، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، چاپ اول ۱۳۷۹.
- ۵- یاراحمدی، فاطمه، دانستنی‌های زیست‌محیطی برای زنان روستایی، تهران: سازمان حفاظت محیط زیست، چاپ اول ۱۳۷۹.